3

ДЕРЖБУД УРСР

УКРАЇНСЬКЕ СПЕЦІАЛЬНЕ
НАУКОВО-РЕСТАВРАЦІЙНЕ
ВИРОБНИЧЕ УПРАВЛІННЯ

ЛЬВІВСЬКА
МІЖОБЛАСНА
СПЕЦІАЛЬНА
НАУКОВО-
РЕСТАВРАЦІЙНА
ВИРОБНИЧА
МАЙСТЕРНЯ

Пам"ятка архітектури XVI ст. житловий будинок № 3 на площі Ринок у Львові

ЧАСТИНА-І. ПАСПОРТИЗАЦІЯ ОБ"ЄКТУ. ТОМ-2. УЗАГАЛЬНЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History
uma.lvivcenter.org

ДЕРЖБУД УРСР – УСНРВУ

ЛЬВІВСЬКА М/О СПЕЦІАЛЬНА НАУКОВО – РЕСТАВРАЦІЙНА ВИРОБНИЧА МАЙСТЕРНЯ

НАУКОВО – ДОСЛІДНІ РЕСТАВРАЦІЙНІ ВІДДІЛИ

Шифр 544
Інв. №

Замовник :

Львівський Державний історико-архітектурний заповідник

Пам"ятка архітектури XVI ст. житловий будинок № 3 на пл. Ринок у Львові / ох. № 326/2 /

Ч А С Т И Н А – І

ПАСПОРТИЗАЦІЯ ОБ"ЄКТУ.

Т О М І – 2

УЗАГАЛЬНЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

Головний архітектор майстерні І. МОГИТИЧ

Начальник НДР відділів М.-А. НОВАКІВСЬКИЙ

Головний інженер НДР відділів В. ЛОГВИН

Начальник НДРВ – І Г. НОВАКІВСЬКА

Ведучий реставратор О. ПЕЛЬЦ

Л ь в і в – 1979 р.

uma.lvivcenter.org

Документація тому опрацьована під загальним керівництвом НОВАКІВСЬКОГО І.-А.Я. колективом НДРВ - І НДР відділів Львівської м/о СНРВ майстерні в складі :

архітектор		О. ПЕЛЬЦ
архітектор		Л. ЛИПКА
технік		Л. СКОЧНА

при участі ст. наукового співробітника Л.ЛЕЩИНСЬКОГО

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

СКЛАД ТОМУ :

А. ТЕКСТОВИЙ МАТЕРІАЛ :

I. Опис матеріалів досліджень

II. Узагальнення матеріалів досліджень

III. Пропозиції по реставрації

Б. ГРАФІЧНИЙ МАТЕРІАЛ	Марка
I. Матеріали попередніх натурних досліджень	УД – I
2. Узагальнення матеріалів попередніх натурних досліджень	УД – 2
3. Пропозиції по реставрації	УД – 3
4. Матеріали попередніх натурних досліджень / зондажі 004, I03, 305, 304 /	НД – 4

В. Фотофіксація натурних досліджень .

uma.lvivcenter.org

ЖИТЛОВИЙ БУДИНОК НА ПЛ.РИНОК № 3

Попередні натурні дослідження

Метою натурних досліджень є підтвердження історичних відомостей та доповнення загальних відомостей про будинок.
Натурні дослідження проводяться методом зондажів в тиньку для виявлення характерних будівельних перебудов будинку.
Місця досліджень запрограмовані на граничних стінах, на стінах будинку в межах пивниць, на сходових клітках, горищах і по можливості в інших приміщеннях, так як будинок заселений мешканцями, а два приміщення належать до магазину " Оптика ".

І. Опис матеріалів досліджень

Під час досліджень зроблено 36 зондажів. В результаті вивчення їх і порівняння в будинку виявлено 5 основних фаз розбудови.
Порівняльний аналіз матеріалів натурних досліджень / див.табл.№І /.

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

Таблиця № I

Матеріали натурних досліджень

фаза	група	камінь	Цегла			Розчин				
		характ.	колір	розмір	прим.	колір	твердість	пористість	злом	заповнювач
I	I.	ламаний	-	-	-	сіро-жовтий	твердий	пористий	вапно I ÷ 5 цегла 2 ÷ I0	пісок жовтий
II	I.	~~тихерв.~~ ламаний ~~вохриста~~	т.черв. вохриста	h= 80,90 мм. повт.вик. 70 x I40÷I50x280 ÷ 290		вохристий	твердий	пористий місцями	вапно 1 ÷ 5 мм.	пісок жовтий
	2.	ламаний	червона	60÷65xI40÷I60x270 ÷ 290	-	жовтий	-"-	-	вапно I÷ I2 цегла I÷ 2	-"-
III.	I.	тесаний	вохриста	60÷ 65xI40x280	-	/білий / св.сірий	-"-	-	вапно 2÷ 5	пісок безк.
	2.	-"-	вохриста червона	60 ÷65 xI40x280 повт.вик. 60÷ 70 xI40÷ I50x 280 ÷ 290		сірий	-"-	-	вапно I÷ I0	-"-
IV.		-	вохриста	70 x I50x290÷3I0	-"-	св.сірий	дрібнозерн. сипучий	-	-	-"-
V.		-	т.черв.	60 x I40 x 280		вохристий	-"-	-	-	пісок жовтий

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

На граничній стіні з кам"яницею № 2 на пл. Ринок зроблено 10 зондажів. Зондаж на I поверсі № III відносить стіну до I фази.

Зондажі на I поверсі №№ I02 і I03
на II поверсі № 202
на III поверсі № 303
на IУ поверсі № 402
на У поверсі № 503
на горищі № I0I

зондажами
відносимо до II фази будівельних робіт по забудові парцелі №№ 201, 302, 401 виявлено ~~зондажами~~ сліди пізніших переробок, які відносяться до III фази будівельних робіт.

На граничній стіні з кам"яницею № 4 на пл. Ринок зроблено 2 зондажі № 203 і № 403, якими виявлено кладку, що відноситься до II фази.

Головний будинок

На головному фасаді кам"яниці зроблено 8 зондажі :
в підвалі з внутрішньої сторони №№ 005, 006
і на I поверсі, на фасаді з пл. Ринок / з № I0I /.
Всі три зондажі говорять про те, що фасад, починаючи від підвалу, був перероблений в III будівельній фазі.

Дворовий фасад кам"яниці також перебудований в III фазі. Про це твердять зонаджі № I07, I09, II0.

На сходовій клітці в кам"яниці зроблено I3 зондажів
/ №№ I04, 201, 202, 301, 302, 303, 401, 402, 501, 502, 002, A0I, A02 /.
Всі вони стверджують, що сходова клітка і ліхтар на завершенні її побудовані в III будівельній фазі.

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

Внутрішні стіни кам"яниці в підвалі відносяться до II фази / зондажі №№ 004,003,010,008 / крім стіни, що була вставлена в III фазі під час побудови сходової клітки / з № 002 / на I поверсі - до III фази / зондажі №№ I02,I04,I05,I06 /.

Однак стіни III фази повторюють планувальну структуру підвалу, тому не виключено, що в основі своїй вони відносяться до II фази.

Стіна, що розділяє прохід з будинку на подвір"я і ~~Зах~~ світлиця відноситься до IV фази / з № I05 /.

Бетонні стовпи, що беруть свій початок в підвалі, і підпирають склепіння ~~валу~~ світлиця, відносяться до V фази.

Тильна офіцина.

Зондаж № I03 підтверджує архівні і історичні матеріали, що для збільшення площі подвір"я у I9I0 р., тобто у V будівельній фазі була розібрана стара фасадна стіна і побудований новий фасад.

Зондаж № I08 показує попереднє місце знаходження стіни і дає частково підтвердження про декоративне вирішення фасаду тильної офіцини.

Зондаж № I08 відноситьм побудову цього фасаду до III будівельної фази і вказує, що офіцина була прямокутною в плані.

Зондаж № 305 підтверджує, що вирішення стіни офіцини належить до III фази. Сходова клітка в офіцині належить до IV фази / з №№ 203,304 /.

Бічна офіцина

Побудована в IV фазі / з №№ I09,403 /.

II. Узагальнення матеріалів досліджень.

В результаті узагальнення матеріалів попередніх натурних досліджень, архівних і історичних матеріалів, в забудові парцелі спостерігаємо : 5 основних будівельних періодів, які є властиві і іншим будинкам цього кварталу :

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

I будівельний період - до кінця XVI ст. / 1580 р. /
II -"- - до половини XVII ст. / 1630 р./
III -"- - до кінця XVIII ст. / 1760 р./
IV -"- - до кінця XIX ст. / 1895 р. /
V -"- - після поч. XX ст.

Планувальна структура будинку в рівні підвалу відноситься до II періоду, на всіх вищих поверхах планувальна структура II періоду зберігається, однак є зміни. ~~зміни планувальної структури~~
Зміни в планувальній структурі появилися і в III періоді / 1740 р./ і найбільша з них - це утворення нової сходової клітки і стіни, на яку вона тепер опирається. Ця стіна бере свій початок від підвалу. А також утворення нового переходу на подвір"я, що викликало появу нової стіни і розбірки старої.
Бічна офіцина була збудована в IV періоді.
Тильна офіцина була збудована в ~~тому ж~~ III періоді, однак планувальна структура її збереглась тільки частково.

В об"ємно - просторовому вирішенні кам"яниця в II періоді була триповерховою / партер, мезонін і два поверхи /. Сходова клітка завершується ліхтарем. В III періоді вона одержала ще один поверх і мансарду.

В IV періоді появилась V поверхова бічна офіцина.
В V періоді / 1910 р. / об"єм подвір"я збільшився за рахунок реконструкції тильної офіцини з пересуненням фасадної стіни.

До збережених архітектурних елементів відносяться : елементи декору головного фасаду кам"яниці, невеличкий фрагмент декору головного фасаду тильної офіцини, плоске перекриття з профільованим сволоком в приміщенні сьогоднішнього магазину, а також на рівні V поверху знаходяться сліди архітектурного

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

декору у формі пілястр, архівольтів та обхідної галереї над ними. Всі ці архітектурні елементи відносяться до III будівельного періоду. І існуюча стіна, що утворює сьогодні прохід на подвір"я між зраничною стіною і залом, перекриття над цим залом, а також бетонні стовпи, що його підтримують є дисгармонійними елементами будинку. Дисгармонійними є також і перегородки в офіцинах тильної частини кам"яниці зроблені в У періоді. Дисгармонійним елементом є бічна офіцина. Кам"яницю на пл. Ринок № 3 можна класифікувати як будинок, який в основному зберіг планувальну структуру II періоду, а об"ємне вирішення і архітектурні елементи - III будівельного періоду.

На основі вищесказаного збереженню підлягають:

1. Планувальна структура II будівельного періоду ;
2. Сходова клітка III періоду
3. Поверховість III періоду
4. Архітектурні елементи III будівельного періоду.

Для повного підтвердження матеріалів попередніх натурних досліджень, і більш детального дослідження будинку необхідно продовжити натурні дослідження з проведенням їх в усіх необхідних для цього приміщеннях методом не тільки зондажів в тиньку, а й зондажів в кладці. А також необхідно продовжити вивчення архівних і історичних матеріалів.

III. Пропозиції по реставрації

В основі пропозицій по реставрації пам"ятки покладаємо принцип консервації всіх періодів з експонуванням найбільш цінних і усуненням дисгармонійних елементів.

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

Пропонується реставрувати забудову парцелі на пл. Ринок № 3 на ІІІ будівельний період.

А саме :

І. Реставрувати головний будинок, в процесі чого усунути дисгармонійні елементи, тобто :

а/ міжповерхове перекриття над залом в рівні І поверху, та опорні стовпи в пивниці і на І поверсі ;

б/ перегородки в квартирах ІІ і ІІІ поверхів.

2. В тильній офіцині відтворити частину об"єму ІІІ періоду, разом зі сходовою клітков, а решту об"єму, реконструйованого в У періоді, залишити таким, яким він є в сучасному вигляді. Треба протрасувати лише місце фасадної стіни, на якому вона знаходилась в ІІІ періоді.

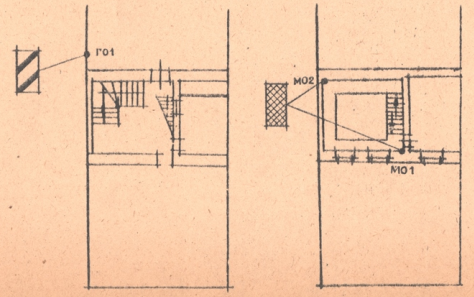
3. Бічну офіцину розібрати після детального дослідження в зв"язку з тим, що вона побудована в ІУ періоді і вносить дисгармонію в планувальну структуру забудови парцелі і закриває дворовий фасад головного будинку.

uma.lvivcenter.org

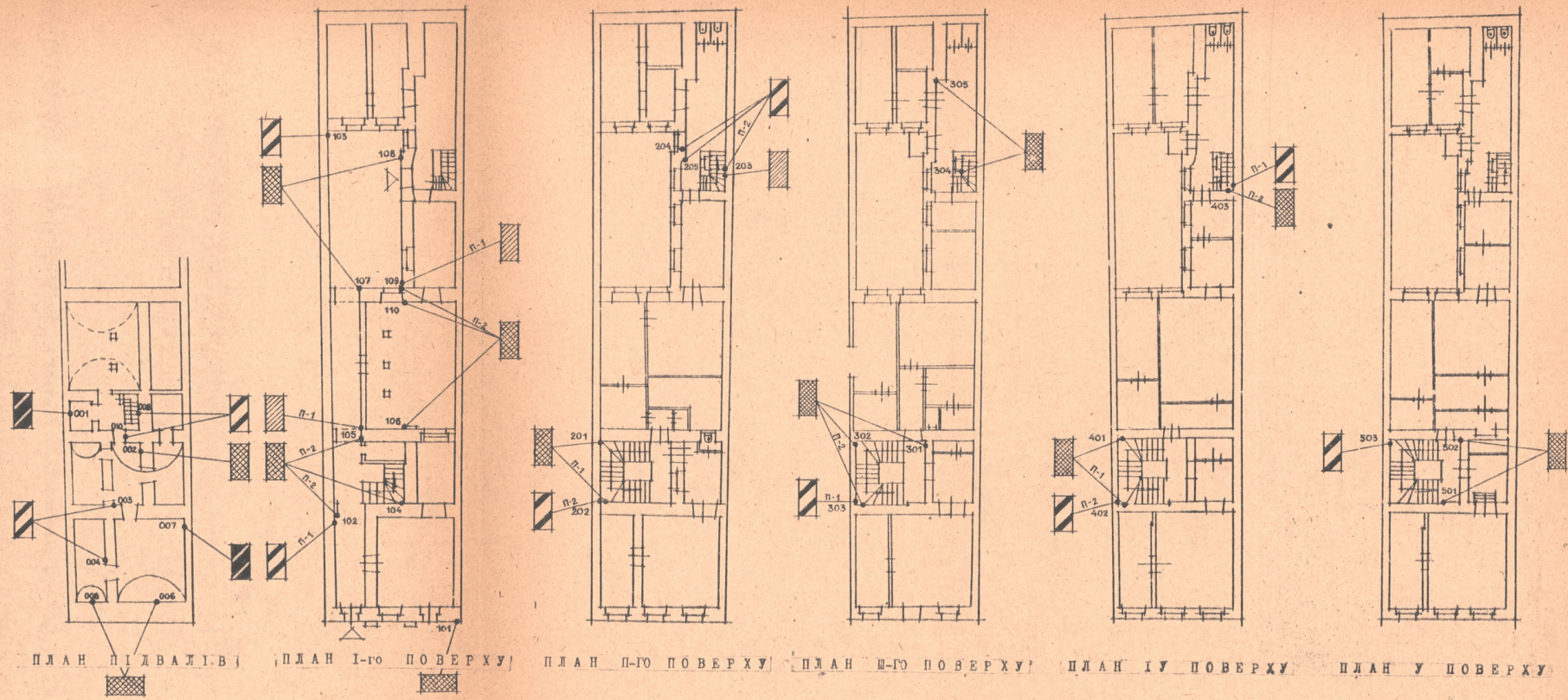
МАТЕРІАЛИ ПОПЕРЕДНІХ НАТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ М 1 : 200

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

I БУДІВЕЛЬНА ФАЗА
II БУДІВЕЛЬНА ФАЗА
III БУДІВЕЛЬНА ФАЗА
IV БУДІВЕЛЬНА ФАЗА

МАНСАРДА МАНСАРДА

ПЛАН ПІДВАЛІВ ПЛАН І-го ПОВЕРХУ ПЛАН ІІ-ГО ПОВЕРХУ ПЛАН ІІІ-ГО ПОВЕРХУ ПЛАН ІУ ПОВЕРХУ ПЛАН У ПОВЕРХУ

ДЕРЖБУД УРСР-УСНРВУ
ЛЬВІВСЬКА МІЖСПЕЦІАЛЬНА НАУКОВО-РЕСТАВРАЦІЙНА ВИРОБНИЧА МАЙСТЕРНІ
НАУКОВО-ДОСЛІДНА РЕСТАВРАЦІЙНА ДІЛЬНИЦЯ

нач. НДР відділів	Ж.Я. Новаківський
гол. інж. НДР відділів	В. Логвин
начальник НДРВ-1	Г. Новаківська
ст. науч. співробітник	А. Лещинський
ведучий реставр.	О. Пельц
техник	Л. Скочунд

ПАМ'ЯТКА АРХІТЕКТУРИ ст. XVIст. сх. № 526/2
Будинок №3 ансамблю пл. Ринок у Львові
Матеріали попередніх натурних досліджень

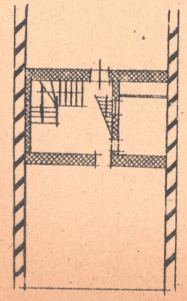
Стадія	П
Марка	УД-1
М-б	1:200
Шифр	544
Інв. №	
Дата	1979 р.

uma.lvivcenter.org

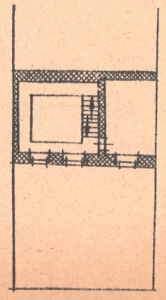
УЗАГАЛЬНЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ М І : 200

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

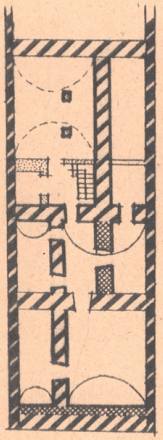
- І БУДІВЕЛЬНИЙ ПЕРІОД-ДО КІНЦЯ XVI СТ.
- ІІ БУДІВЕЛЬНИЙ ПЕРІОД-ДО СЕРЕДИНИ XVII СТ.
- ІІІ БУДІВЕЛЬНИЙ ПЕРІОД-ДО КІНЦЯ XVIII СТ.
- ІУ БУДІВЕЛЬНИЙ ПЕРІОД-ДО ПОЧАТКУ XIX СТ.
- У БУДІВЕЛЬНИЙ ПЕРІОД-ДО ПОЧАТКУ XX СТ.

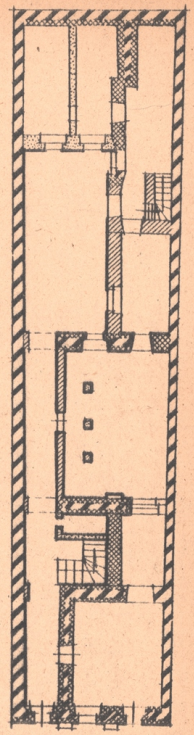
МАНСАРДА

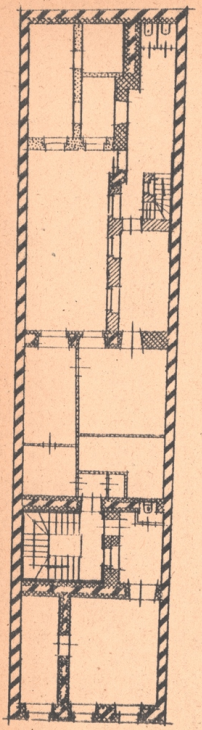
МАНСАРДА

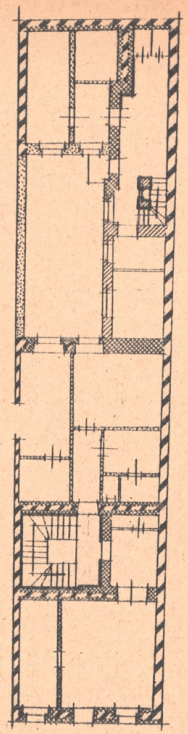
ПЛАН ПІДВАЛІВ

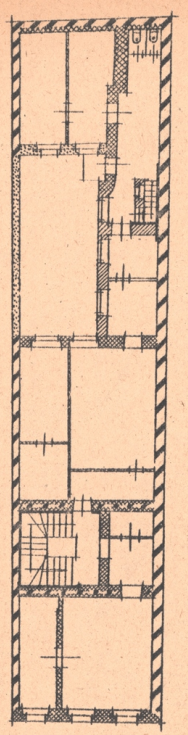
ПЛАН І-ГО ПОВЕРХУ

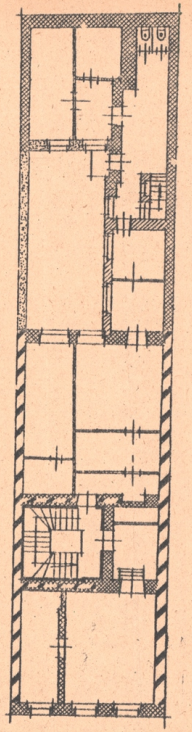
ПЛАН ІІ-ГО ПОВЕРХУ

ПЛАН ІІІ-ГО ПОВЕРХУ

ПЛАН ІУ ПОВЕРХУ

ПЛАН У ПОВЕРХУ

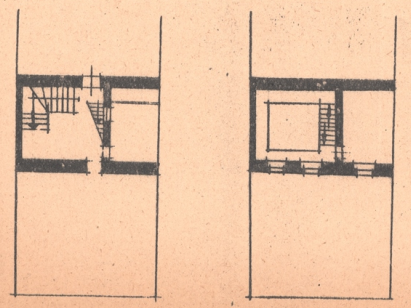
ДЕРЖБУД УРСР-УСПРВУ ЛЬВІВСЬКА МІЖСПЕЦІАЛЬНА НАУКОВО-РЕСТАВРАЦІЙНА ВИРОБНИЧА МАЙСТЕРНЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНА РЕСТАВРАЦІЙНА ДІЛЬНИЦЯ	нач. НДРвідділів гол. інж. НДРвідділів начальник НДРВ-1 ст. іскус. створо. ведучий реставр. техніК	Ж.-Я. Новаківським В. Логвин Г. Новаківська Л. Лещинський О. Пельц Л. Скочиля	ПАМ'ЯТКА АРХІТЕКТУРИ ст. XVI ст. ох. № 326/2 Будинок №3 ансамблю пл. Ринок у Львові Узагальнення матеріалів попередніх досліджень	Стадія: П Марка: УД-2 м-б: 1:200	Шифр: 544 Інв. № Дата: 1979р.

uma.lvivcenter.org

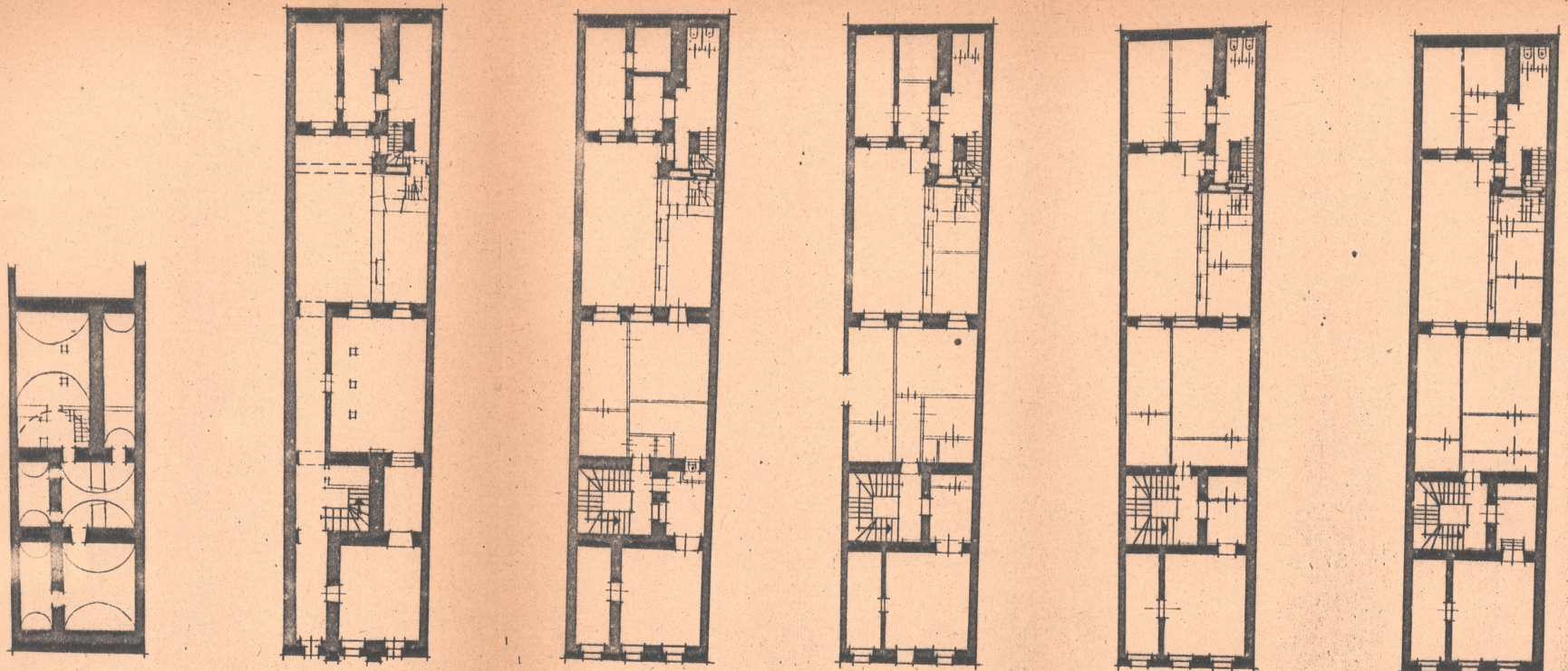
ПРОПОЗИЦІЇ ПО РЕСТАВРАЦІЇ М1:200

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History

ЕЛЕМЕНТИ, ЩО ЗБЕРІГАЮТЬСЯ
ЕЛЕМЕНТИ, ЩО РОЗБИРАЮТЬСЯ
ЕЛЕМЕНТИ, ЩО ВІДТВОРЮЮТЬСЯ
СКЛЕПІННЯ, ЩО ВІДТВОРЮЮТЬСЯ

МАНСАРДА МАНСАРДА

ПЛАН ПІДВАЛІВ ПЛАН І-ГО ПОВЕРХУ ПЛАН ІІ-ГО ПОВЕРХУ ПЛАН ІІІ-ГО ПОВЕРХУ ПЛАН ІУ ПОВЕРХУ ПЛАН У ПОВЕРХУ

ДЕРЖБУД УРСР-УСПІРВУ
ЛЬВІВСЬКА М/О СПЕЦІАЛЬНА НАУКОВО-РЕСТАВРАЦІЙНА ВИРОБНИЧА МАЙСТЕРНІ
НАУКОВО-ДОСЛІДНА РЕСТАВРАЦІЙНА ДІЛЬНИЦЯ

нач. НДРвідділів	Ж.Я.Новаківський	ПАМ'ЯТКА АРХІТЕКТУРИ XVIст. ох.№326/2
гол. інж. НДРвідділів	В. Логвин	Будинок №3 ансамблю пл. Ринок у Львові
начальник НДРВ-1	Г. Новаківська	
ст.науков.співроб.	Л. Лещинський	Пропозиції по реставрації
ведучий реставр.	О. Ільць	

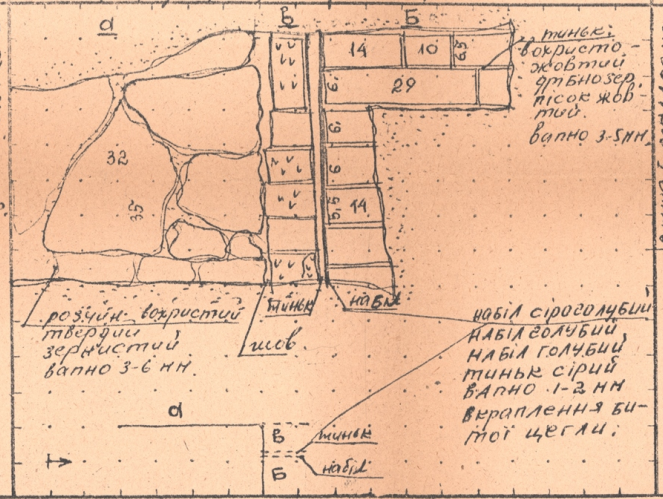
Стадія: П
Марка: УД-5
М-б: 1:200
Шифр: 544
Інв. №
Дата: 1979р.

uma.lvivcenter.org

ЗОНДАЖ № 103

Житловий будинок на пл. Ринок-3

Досліджував Верес, Федьків, Пельц, Чабан | Заповнив Верес | XI. 1978

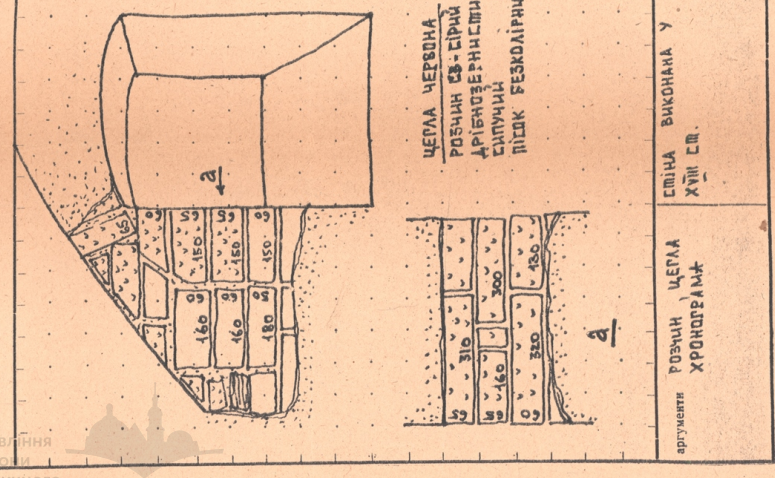
II. сірий
II. голубий
II. голубий
II. голубий
II. кавовий
II с. кавов.
тинькі: сірий, твердий, дрібнозер.

стіна б докладена до стіни а
тинькі мідно-кладові, різні розчини
стіна в до стіни а

ЗОНДАЖ № 304

Житловий будинок на пл. Ринок №3 у м. Львові

Досліджував Пельц | Заповнив Пельц | 1978. XI

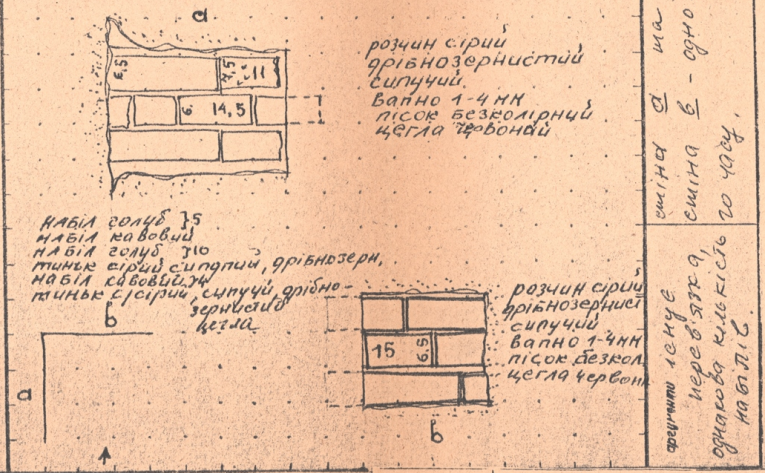
стіна виконана у XVIII ст.

аргументи: розчин, цегла хронограма

ЗОНДАЖ № 305

Житловий будинок на пл. Ринок-3

Досліджували Верес, Пельц, Федьків, Чабан | Заповнив Верес | XI. 1978

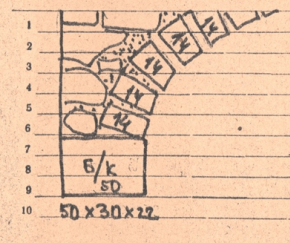
стіна а - одно-часна
стіна б - до часу

аргументи: тенденція переважно однакова кількість цегли

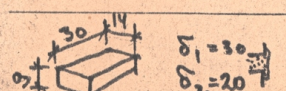
Зондаж кладки № 004

Житловий будинок на пл. Ринок 3 у Львові

Досліджували Пельц, Федьків | Заповнив Пельц, Федьків XI 1978 р.

	Колір цегли	Колір розчину	ПРИМІТИ
1	клінкер	білий	пальчата
2	темно-черв.	світло-сірий	пресована
3	чер: оний	темно-сірий	плінфа
4	яскраво-черв.	вохристий	
5	рожевий	рожевий	
6	вохристий		
7			
8			
9			
10			
	Твердість	Злом	Заповнювачі
	твердий	гранули 0,5	колір
	сипучий	зерна 0,1	жовтий

Друк. ТУ № 11. Львів. Зам. № 1814—1000. 1977р. 14

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History

ДЕРЖБУД УРСР-УСПРВУ
ЛЬВІВСЬКА МЮ СПЕЦІАЛЬНА НАУКОВО-РЕСТАВРАЦІЙНА ВИРОБНИЧА МАЙСТЕРНЯ
НАУКОВО-ДОСЛІДНА РЕСТАВРАЦІЙНА ДІЛЬНИЦЯ

Нач. відд. НДРВ-Ц
Ст. наук. співр.
Архітектор

Новаківська Г.М.
Лещинський Л.О.
Пельц О.Б.

ПАМ'ЯТКА АРХІТЕКТУРИ — ох. № 326/2

Житловий будинок на пл. Ринок №3 у м. Львові

Матеріали натурних досліджень
зондажі №№ 305, 103, 304, 004

Стадія П | Шифр 544
Марка НД-4 | Інв. №
Дата III.79

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History

uma.lvivcenter.org

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History

2

uma.lvivcenter.org

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History

3

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History

4

uma.lvivcenter.org

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

5

uma.lvivcenter.org

Управління
охорони
історичного
середовища
uma.lvivcenter.org

АНОТАЦІЯ ДО ФОТОФІКСАЦІЇ

Фото 1. Фрагмент цегляної арки в підвалі / зондаж № 004 /

Фото 2. Фрагмент примикання фасаду тильної офіцини до граничної стіни / зондаж № 103 /

Фото 3. Фрагмент примикання стіни IУ будівельного періоду до стіни Ш періоду в проході на подвір"я в головному будинку / зондаж № 105 /.

Фото 4. Фрагмент збереженого фасаду тильної офіцини / зондаж № 108 /.

Фото 5. Фрагмент стовпа клітки в тильній офіцині / зондаж № 304 /.

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History

uma.lvivcenter.org